

2. W Izborniku z r. 1073 znajduje się osobne folio z kompozycją Chrystusa i portretami rodziny księcia. Obok tej miniatury, przedstawiającej wszystkie postacie w pozie frontальной, w ujęciu sztywnym i płaszczyznowym, jednakże, w bogatych szatach dworskich, zawiera jednak manuskrypt — prócz winiet i znaków zodiaku na marginesach — także cztery miniatury typu bardzo charakterystycznego dla całej grupy późniejszego malarstwa książkowego na Rusi. Motywy figuralne, w danym wypadku grupy gęsto stłoczonych, frontalnie stojących postaci świętych, umieszczone są w bogato rozbudowanych obramieniach archit., tj. w krańcowo zredukowanych, linearnie przestylizowanych i w płaszczyznę przeniesionych skrótach konturów budynków cerkiewnych z kilkoma kopułami; wszystko to wypełnione jest bordiurami z motywami przypominającymi analogiczne bordiury Ewangeliarza Ostromira (ob.), imitujące robotę emaliową. Całość zaś otoczona jest ze wszystkich stron symetrycznie ustawionymi motywami ptaków, zwłaszcza pawi. Są w tym dalekie echa pierwowzorów iluminatorstwa wschodniochrześ., syryjskiego i ormiańskiego, a zarazem jest to przykład wcz. przekształcania przez sztukę rus. wzorów i podniet przejętych w sensie dekoracyjnym.

Lit.: Изборник великого князя Святослава Ярославича 1073 года, изд. Т. С. Морозова, СПб. 1880; В. Стасов, Славянский и восточный орнамент по рукописям древнего и нового времени, СПб. 1887; Н. П. Кондаков, Изображения русской княжеской семьи в миниатюрах XI в., СПб. 1906; В. Щепкин, Миниатюра в русском искусстве дотатарского периода, *Slavia*, 6, 1927—8, s. 742—57; А. Свирин, Древнерусская миниатюра, М. 1950, s. 12—22; В. Н. Лазарев, История русского искусства, М.—Л., т. 1, 1953, s. 226.

[Wojśław Molè]